

CAP-suunnitelma katsaus

Yleistä CAP-suunnitelmasta

Suomen CAP-suunnitelmaa valmisteltiin usean vuoden ajan laajassa sidosryhmäyhteistyössä. Valtioneuvosto hyväksyi joulukuussa 2021 Suomen CAP-suunnitelman 2023-2027 EU:n komissiolle toimitettavaksi. Tiiviiden neuvotteluiden ja jatkomuokkauksen jälkeen komissio hyväksyi Suomen esityksen elokuussa 2022. Kansalliset lait hyväksyttiin joulukuussa 2022, ja toimeenpano käynnistyy asteittain kevään 2023 aikana.

CAP-suunnitelma sisältää maatalouden suorat tuet, osittain sektoritoimien toimenpiteitä sekä EU-osarahoitteiset maaseudun kehittämisen toimenpiteet. Mukana kansallisessa suunnitelmassa on myös Ahvenanmaan maaseudun kehittämisen toimenpiteet. Maaseudun kehittämiseen toimenpiteissä EU-rahoitusosuus on 43 %. [Etusivu - Maaseutu.fi](https://www.etusivu.fi)

CAP-suunnitelma ja prosessit

CAP-suunnitelma on komission kanssa neuvoteltu kokonaisuus, jonka muodostavat nykytilan analyysi, siitä johdetut tarpeet, tarpeita täyttämään valitut toimenpiteet, toimenpiteiden suunnitellut tulokset ja tavoitteet sekä toimenpiteisiin varattu rahoitus. CAP-suunnitelman osat ovat sidoksissa toisiinsa. CAP-suunnitelma täyttää ehdon siitä, että ympäristö- ja ilmastotoimien vaatimustaso ja rahoitus säilyvät vähintään samalla tasolla kuin edellisellä ohjelmakaudella ('no back-sliding').

Jokainen CAP-suunnitelman toimenpide on linkitetty yhteen tai useampaan CAP:n tavoitteeseen, jolle on asetettu tulos- ja vaikuttavuusindikaattorit. Kaudelle 2023-2027 jäsenmailla on aikaisempaa suurempi vastuu siitä, miten asetetut tavoitteet saavutetaan. Komissio seuraa tavoitteiden saavuttamista vuosittaisten tuloksellisuusraporttien avulla. Jos jäsenvaltiolla on tuloksellisuudessa merkittäviä puutteita, on korjaamiseksi esitettävä toimintasuunnitelma.

CAP-suunnitelman maaseudun kehittämisen toimenpiteiden rahoitus on pääasiassa laskettu toimenpiteiden suunniteltujen tuotosten ja toimenpiteiden yksikkökustannusten perusteella. Rahoituksen jakautuminen eri toimenpiteille ja vuosille on yksilöity CAP-suunnitelmassa. Suunnitelmassa ei ole rahoitusta, jota ei olisi jo osoitettu toimenpiteille, eikä rahoitusta, jota voisi siirtää pelkällä kansallisella päätöksellä. CAP-suunnitelman toimenpidekohtaiset tuotosmäärät ja tavoitteet perustuvat edellisen kauden kokemuksiin, eri strategioissa ja toimenpidesuunnitelmissa esitettyihin tarpeisiin sekä arvioon toimenpiteen toteutettavuudesta rahoituskaudella.

CAP-suunnitelmaa voidaan muuttaa jäsenvaltion aloitteesta enintään kerran vuodessa. Muutosprosessi on hidas ja se pitää valmistella hyvin; muutoksen syyt ja vaikutukset analysoidaan, muutokset CAP-suunnitelmakokonaisuuteen kuvataan sanatarkasti ja muutostyökokonaisuus käsitellään komission kanssa yksityiskohtaisesti. CAP-suunnitelman muutosten lähettämisestä komissioon päättää CAP-suunnitelmalle asetettu seurantakomitea. CAP-asetuksessa komissiolle on varattu kolmen kuukauden määräaika CAP-muutosten hyväksymiseen. Määräaika katkeaa, mikäli komissio lähettää jäsenvaltiolle huomiokirjeen kesken hyväksymisprosessin ('stop the clock'). Komission muutosesityksen käsittelyyn menee helposti 6 kuukautta. Käytännössä muutosprosessin valmistelu aloitetaan CAP-suunnitelman tuloksellisuusraportin havainnoista helmi-maaliskuussa.

Suorien tukien muutokset astuvat voimaan komission päätöstä seuraavan vuoden alusta ja maaseuturahaston muutokset omalla riskillä muutoksen lähetyksestä ja muuten komission päätöksestä. CAP-suunnitelman muutokset voivat aiheuttaa muutoksia myös kansalliseen lainsäädäntöön sekä Ruokaviraston tietojärjestelmiin, mikä on syytä huomioida muutoksia suunniteltaessa.